

- «Τροχιές» που ενίοτε ... ΔΕΝ «συναντάνε τις βασικές μας τις αρχές»

Έχουν πια σβήσει τα φώτα των εκδηλώσεων με το γενικό τίτλο «Σαββόπουλος και φίλοι» και με υπότιτλους «Το Περιβόλι του Τρελού», «60s το Ροκ του μέλλοντός μας», «του '60 οι εκδρομείς» κτλ. Είναι λοιπόν ίσως κατάλληλη στιγμή για ένα σχόλιο.

Από τους πολλούς και άξιους φίλους του αγαπημένου συνθέτη που συμμετείχαν σε αυτές τις επετειακές γιορτές έλειψε ένας, αλλά από τους πολύ βασικούς: ο ζωγράφος Αλέξης Κυριτσόπουλος. Είναι γνωστό ότι η ζωγραφική και τα σχέδια του Κυριτσόπουλου συνόδεσαν τη μουσική του Διονύση από την πρώτη της δημόσια εμφάνιση μέχρι σήμερα και συνέβαλαν στη δημιουργία μιας πρωτοποριακής και μοναδικής για τα ελληνικά δεδομένα –και ίσως όχι μόνο- σύνθεσης μουσικής και εικόνας που εξέφραζε το πνεύμα και τους προβληματισμούς μιας εποχής. Όλα σχεδόν τα εξώφυλλα δίσκων, κασετών και cds, οι αφίσες, οι γιγαντοαφίσες, οι διαφημιστικές καταχωρήσεις, οι διάκοσμοι σε μπουάτ, τα σκηνικά σε συναυλίες, η σκηνογραφική και ενδυματολογική δουλειά στο «Σαββόραμα» στο Μέγαρο, οι εικονογραφήσεις στίχων και κειμένων του συνθέτη σε αλληπάλληλες εκδόσεις, το εκπληκτικό επετειακό δισκογραφικό άλμπουμ «Ο Σαββόπουλος στη Λύρα» του 1997 και άλλα «ων ουκ έστι αριθμός» φέρουν την υπογραφή του συγκεκριμένου ζωγράφου.

Αυτή καθεαυτή η απουσία του Κυριτσόπουλου δεν θα αποτελούσε βέβαια θέμα προς σχολιασμό αν οι ίδιοι οι οργανωτές των εκδηλώσεων δεν την έφεραν στο φως με μια τουλάχιστον ατυχή επιλογή τους. Αναφέρομαι βέβαια στο οπτικό διαφημιστικό υλικό που πλαισίωσε και ανέδειξε αυτή την επετειακή αναδρομή στα 60s. Η μεγάλη αφίσα που γέμισε την πόλη (στάσεις λεωφορείων, μετρό, διαφημιστικά κιόσκια του Δήμου), οι διαφημιστικές καταχωρήσεις στον τύπο, οι προσκλήσεις που στάλθηκαν, όλα σχεδιασμένα από καλούς, προφανώς, επαγγελματίες, μιμούνται μέχρι... παρεξηγήσεως, την τεχνοτροπία και το στυλ του Κυριτσόπουλου. Σε τέτοιο σημείο μάλιστα ώστε επαίοντες φίλοι να θεωρούν δεδομένο ότι την διαφημιστική καμπάνια είχε σχεδιάσει ο ίδιος ο Κυριτσόπουλος. Το γεγονός δεν πέρασε απαρατήρητο ούτε βέβαια από εμάς «του 60 τους εκδρομείς» που μάθαμε να ταυτίζουμε τους οικείους και αγαπητούς ήχους με την ανεπανάληπτη γραφή του Κυριτσόπουλου ούτε, είμαι βέβαιος, από τις επόμενες γενιές των fans του Διονύση που γνώρισαν από cds τη μουσική του, περιβλημένη πάντα με το ίδιο εικαστικό υλικό των πρώτων lps που μας στοίχειωσαν. Και είναι σίγουρο ότι σκόπιμα εκεί στόχευσε το εν λόγω διαφημιστικό υλικό: να διεγείρει μέσω της εμβληματικής εικαστικής γραφής του Κυριτσόπουλου, έστω και ψευδεπίγραφης, τα «Σαββοπουλικά» ανακλαστικά του κοινού. Είναι σαφές ότι οι οργανωτές ή ο γραφίστας ή αμφότεροι είχαν κατανοήσει την ουσιώδη συνάφεια ανάμεσα στη μουσική, στον κόσμο, θα έλεγα, του Σαββόπουλου και στην εικαστική του έκφραση από τον Κυριτσόπουλο. Πρόκειται για μια σπάνια, ίσως μοναδική, «τροχιά» σύμπτωσης διάθεσης, ύφους, ιδεών που ταίριαζε άσματα και χρώματα έτσι ώστε η συγκεκριμένη ζωγραφική να λειτουργεί σαν λογότυπος της μουσικής του Σαββόπουλου. Αυτό βέβαια δεν δίνει το δικαίωμα στο συνθέτη ή όποιον άλλον συνεργάτη του να εμπορευματοποιεί αυτήν τη σπάνια δουλειά κατά το δοκούν εν είδη πατέντας σε παραλλαγές, παραναγνώσεις, λαθραναγνώσεις, εικονο-κλοπές κτλ. Υπάρχει, δηλαδή, εδώ ένα μεγάλο θέμα

οικειοποίησης και κατάχρησης ενός σημαντικού εικαστικού έργου αλλά υπάρχει και κάτι άλλο που κατά τη γνώμη μου είναι πολύ σοβαρότερο: ο ευτελισμός του.

Αναφέρθηκα ήδη στη σπάνια στιγμή σύμπτωσης δύο ανθρώπων της ίδιας γενιάς, δύο έργων παράλληλων: του νέου τροβαδούρου και του εκκολαπτόμενου ζωγράφου. Μοιράστηκαν το «νεανικό ενθουσιασμό» τους, τον πολιτικό τους πυρετό, την ποιητική και την φιλοσοφική-θυμοσοφική ροπή τους, την επαφή με τα σύγχρονα ρεύματα, όπως τα βίωνε ο καθένας αλλά και την αγάπη τους για τη πανηγυριώτικη ατμόσφαιρα, το λαϊκό θέαμα. Σαν άλλος Μόλλας ή Σωτήρης Σπαθάρης ο Κυριτσόπουλος μετέτρεψε την persona του Σαββόπουλου σε ήρωα ενός νεοελληνικού θεάτρου σκιών. Έστησαν μαζί ένα νεοελληνικό μύθο που έχει χαράξει βαθιά τα ίχνη του και λειτουργεί εδώ και δεκαετίες. Βέβαια, το έργο του καθενός λειτουργεί αυτόνομα και ολοκληρωμένα, ο καρπός όμως της συνεργασίας τους παραμένει ιδιότυπος και μοναδικός και είναι παράλογο να ευτελίζεται με ευκαιριακές απομιμήσεις. Αν ο Σαββόπουλος επιθυμεί και επιλέγει να αλλάξει την εικόνα του, να δοκιμάσει κάτι άλλο, είναι προφανώς παραπάνω από ελεύθερος να το πράξει. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι είναι ελεύθερος ο ίδιος ή οι συνεργάτες του να βάλουν κάποιον άλλον να ... «κάνει» Κυριτσόπουλο αντί του Κυριτσόπουλου. Κάτι τέτοιο απλά επιβεβαιώνει με τον πιο απογοητευτικό τρόπο ένα σοβαρό έλλειμμα αναγνώρισης του περιεχομένου και του ειδικού βάρους αυτής της δουλειάς από τον ίδιο το συνθέτη. Εξ ίσου απογοητευτικό είναι και το γεγονός ότι κανείς από όσους με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ασχολήθηκαν με αυτές τις εκδηλώσεις δεν αξιώθηκε ούτε να επισημάνει ούτε δημόσια να στηλιτεύσει αυτήν την απρέπεια.

Αλέκος Βλ. Λεβίδης
7 Φεβρουαρίου 2010